

5778 Wajigasj - Verantwoordelijkheid

Er is een opvallende verandering in de gemoedstoestand van Ja'akow in het verhaal van deze parasja. Op het moment dat de broers terugkomen van Egypte en hem vertellen dat Joseef nog leeft, weigert hij dat te geloven (Ber. 45:26). Maar dan ziet hij de wagens die zijn zoon hem heeft gestuurd en dan gelooft hij opeens wel dat Joseef leeft en Ja'akow leeft daarvan helemaal op (h.l. 27).

De uitleg van deze verandering is als volgt. Op het moment dat Ja'akow hoort dat zijn zoon nog leeft, gelooft hij wel dat hij niet dood is maar hij realiseert zich ook dat hij zijn afkomst wel helemaal vergeten moet zijn om het tot onderkoning van een land als Egypte te brengen. Zijn blijdschap over het bericht verandert in een schrik, een kilte. Wat voor een zoon zou Joseef nog zijn.

Maar dan ziet hij de karren die Joseef gestuurd heeft om zijn vader mee te vervoeren. Karren die niet nodig waren aangezien Para'o zelf ook al wagens vol spullen naar de vader van zijn geliefde onderkoning stuurde. En Rasjie merkt al op dat die karren een woordspel in zich hadden. Het Ivriet woord voor kar is *agala*, het woord voor kalf is *egel*.

En hiermee stuurde Joseef zijn vader de volgende boodschap: Pa, ik herinner me nog dat we samen leerden over het *égla aroefa*, het 'te nekken kalf' op de dag dat ik wegging naar mijn broers.

De verklaarders vragen zich af wat de diepere betekenis deze gecodeerde boodschap zou kunnen hebben.

Mijn Rosj Hajesjiewa יר"ל heeft ons dit als volgt uitgelegd. De mitzwa van *égla aroefa* is als volgt: er wordt een stoffelijk overschot gevonden tussen twee steden. Er is iemand vermoord maar de dader is onbekend. De rabbijnen van de dichtstbijzijnde stad moeten nu een kalf brengen naar een nabijgelegen water en daar dit kalf de nek breken en uitspreken: 'Wij, rabbijnen, hebben dit onschuldige bloed niet laten vloeien, wij zijn niet schuldig aan deze moord'.

En de vraag is duidelijk: wie zou denken dat juist de rabbijnen schuldig zijn aan een moord? Maar hier ligt het antwoord - en de boodschap die Ja'akow zijn zoon meegaf: neem verantwoordelijkheid voor het Joodse volk. Toon dat je altijd aanspreekbaar bent en begrijpt dat jij wel degelijk verantwoordelijk bent ook als je er niets aan kan doen.

Dit was de boodschap die Joseef lange jaren in Egypte met zich had megedragen. Zo had hij zich staande gehouden in al die moeilijke situaties. Hij was verantwoordelijk voor het Joodse volk waarvan hij één van de 12 stammen was.

Als hij – hoe begrijpelijk ook – zou zwichten voor de verleidingen van Egypte, zou er een stam aan Israel ontbreken en daarom het volk niet compleet kunnen zijn.

Door extra karren te sturen liet Joseef zien dat hij altijd geleefd had met die boodschap van zijn vader. En dus wel degelijk dié zoon zijn gebleven die Ja'akow zo graag wilde hebben.